

de presă teatrală românească

1928

Teatrul. Craiova. Oct. 1928. Format 24×18. Red. și adm. Teatrul Național Craiova. Ed. Scrisul Românesc, b-dul Mihai Bravu 4. Apare un număr. Cota B.A.R. P I 9561.

Revista urma să răspundă, prin sumar, celor care „în ultimul timp, discutând problema Teatrelor Naționale din provincie, au crezut că pot să discute și dreptul Craiovei de a mai avea un Teatru Național...” D. Tomescu cheamă alături pe toți cei care, mereu, au „iubit, sprijinit și apărât” Teatrul Național. Arsesse vechiul teatru Theodorini și trupa era într-o situație critică. N. M. Condiescu, ca N. Filimon odinioară, evocă un interior de vechi teatru, de astă dată, teatrul Theodorini: „Aștern aceste slove, pentru micul și învechitul teatru dispărut, cu zidăria în paianță, cu lojile cît cutia de chibrituri și cu scena mucegăită și strîmțată, pe ale cărei scînduri însă, timp de 70 de ani, au jucat actori de mare talent (...). Copleșiți de nemărturisite dureri, ei (actorii) au fost generoși risipitori de senin, strivind, cu un zîmbet, lacrimile și ridicînd, pe aripile marelui lor talent, spre cuiburile pline de lumină ale creației, lumea de-atunci a Craiovei!” Pătrunzătoare convingeri transmite Cezar Petrescu, făcînd **Elogiul publicului românesc**: „Acest public a parcurs vertiginos toate etapele evoluției. Aplauda pînă mai deunăzi **Cele două orfeline, Curierul din Lyon și Curcanii**, aplaudă astăzi teatrul lui Ibsen, Strindberg, Andreev, Cehov, Pirandello, Shaw. E un public cu sensibilitatea proaspătă și cu discernămintul neîmpietrit de nici o prejudecată”. Ca o garanție de seriozitate, se dă lista repertoriului, într-adevăr pe măsura unui Național — piese de Caragiale, Delavrancea, Iorga, G. M. Zamfirescu, Shakespeare, Molière, Gogol, Cehov, Ibsen. La reluarea Viforului, se reproduc vorbele lui

N. Iorga: „Dar Delavrancea n-a vrut numai să explice faptele crunte ale domniei viforatecului voievod tînăr și numai fapta de grea hotărîre și grozavă răspundere a unei Doamne crescute în chiar lăcașul înțelepciunii. El a vrut să afle și să vădească și taina lui Ștefăniță însuși”.

Premiera ilustrată. Bazar săptămînal de critică și informație. Teatru și cinema. București. 17 nov. 1928—iulie 1929. Format 48×33. Red. și adm. str. Albă 7. Imprimeriile Independența, str. R. Poincaré 17. Cota B.A.R. P III 9498.

„Bazarul” pune alături pe N. Iorga (fragment din drama **Fratele păgîn**) cu Isaia Răcăciuni (sceneta în cheie absurdă **Poveste la anticar**) și Ion Minulescu (**A-mantul anonim** — fragment).

Ici și colo, rînduri de autoritate. Ion Marin Sadoveanu: „Teatrul, ca orice artă, poate chiar mai mult decît oricare artă, rămîne în forma lui izbutită și aleasă, un suc, un extaz, o deformare proporționată, armonică și expresivă de viață”.

Anuarul Conservatorului de muzică și artă dramatică din Cernăuți de la 1924—1928. Cernăuți, 1928. Editura Conservatorului de muzică și artă dramatică, str. Iancu Flondor 1. Cota B.A.R. P I 10981.

Conservatorul cernăuțean s-a înființat la 10 nov. 1924, avînd în cancelarie 17 profesori. Prima producție a clasei de declamație (prof. Teodor Nastazi) cuprinde, printre elevi, pe Nicolae Sireteanu.

Vor mai preda arta scenică: Lilly Bulandra, Gina Sandri Bulandra, Petre Sturdza, Iancu Constantiniu.

Elevi, pînă în 1928: Jules Cazaban, Vasiliu Grigorie (marele „Birlic”, elevul lui Petre Sturdza, recită, la 15 aprilie 1927, monologul **1 aprilie de Caragiale**), Gică Popovici — pierduți printre nume care nu ne mai spun nimic.

Premiera artistică literară. Program oficial al Teatrului Național din Iași, stagiunea 1929—1930. Iași, 3 oct. 1929—1 febr. 1930. Apare la fiecare premieră. Format 24×16. Fără date de tipar. 12 numere. Cota B.A.R. P I 10738.

Copertă unică, desenată de pictorul Th. Kiriakoff. Stagiunea se deschide festiv cu *Chirița în Iași*, V. Boldan joacă în travesti, Miluță Gheorghiu e, deocamdată, Pungescu.

Regizorul Aurel I. Maican declară: „Am respectat montările nedinamice de la 1850 când sania cucoanei Chirița înainta pe scîndurile goale ale scenei, în timp ce decorul reprezenta bariera întroienită. Două afișe cu litere chirilice vor anunța spectatorilor reprezentația. Ele vor fi prinse de cortină. Nu va lipsi nici taraful de lăutari, îmbrăcați în costumele epocii, nici puerilul și iluzoriul mobilier al camerelor“.

Teatrul. Ziar miniatură. Iași, 14 dec. 1929. Format 32×14. Redactori Henri Burileanu și Victor Handoca. Red. și adm. str. Gh. Mîrzescu 17. Se conservă primul număr. Cota B.A.R. P II 41209.

Tip de publicație „revolver“. Formatul și paginația sînt inspirate de **Biletele de papagal** argeziene. Sumar eclectic. Adrian Pascu se bucură că „n-au murit visătorii“, boemii artei. Ion Sava și Th. Kiriakoff deschid o expoziție cu desene și caricaturi. De sărbători, pe scena Naționalului, tradiționala operetă **Baba Hirca** de Matei Millo, Miluță Gheorghiu în travesti.

Curios, peste un an, la 1 dec. 1930, ziarul miniatural apare iarăși, paginat aiudoma, purtînd tot numărul unu.

Viața literară. Artistică, Teatrală, Muzicală. București, 21 oct.-18 nov. 1929. Săptămînal. Format 63×44. Director Mircea Damian. Red. și adm. str. N. Golescu 16. Tip Ramuri, Craiova, 3 numere. Cota B.A.R. P IV 9657.

E și firesc ca acolo unde colaborează Ion Marin Sadoveanu, Camil Petrescu, Vladimir Streinu, Pompiliu Constantinescu, Mihai Sebastian să se manifeste interes aparte pentru arta scenică.

Ziarul lui Mircea Damian — zelos romancier și gazetar, din păcate eșuat în presa de scandal — conține „pagina teatrului“ fără contribuții deosebite, dar interesantă pentru caracterul ei viu, inspirat de evenimente la zi.

Notă. Periodicele: **Spectacolul**, Iași, 1925, **Constanța teatrală și cinematografică**, Constanța, 1925—1926, **Saison**, București, 1926—1927, **Ecoul teatral și cinematografic**, Brăila, 1926—1928, **Dobrogea sportivă și artistică**, Constanța, 1926—1933, **Program**, Sighet, 1927, **Program**, **Revistă de teatru, cinema și spectacole**, Cluj, 1927, **Vitrina cinematografică teatrală**, București, 1927, **Oglinda teatrală-cinematografică**, Brăila, 1927—1928, **Complex artistic-literar**, Iași, 1927—1928, **Scena**, Galați, 1928 — menționate în subsolul capitolului **Periodice teatrale din Istoria teatrului în România**, vol. III, Editura Academiei R.S.R., București, 1973, paginile 546—547, nu aparțin presei teatrale românești. Ele popularizează filmele străine aflate în programele curente, noțiunea de „teatru“ fiind luată în înțelesul general, de spectacol artistic.

Ionuț NICULESCU

(Continuare de la p. 80)

sesc sugestii simple de construcție pe un fundal colorat evocînd țesăturile populare poloneze — urmărește cu fidelitate acțiunea comediei, punînd cu deosebire în valoare calitatea literară a textului (în versuri rostite cursiv, simplu, fără emfază) și privind cu ironie caracterele personajelor principale, exemplare reprezentative ale micii nobilimi poloneze din secolul trecut. La aceasta contribuie excelentele portrete realizate de Tadeusz Szaniecki (un paharnic Raptusiewicz viguros și autoritar, cu mustați în furculiță, setos de viață, dar gata să ia foc la mînie) și Wladyslaw Bulka (notarul Milczek, po-

somorît și coleric, cu mustața pe oală și priviri chiondorîșe). Se impune de asemenea jocul viu, bogat nuanțat, mobil, al actorului Tadeusz Kwinta în rolul lui Papkin, un fel de încurcă-lume, bun la toate și la nimic, fanfaron, ușoră parodie la stilul romantic. O figură impunătoare este stolniceasa Hannie, creionată cu un umor fin de Barbara Steslowicz, în timp ce tînăra Klara capătă relief prin gingășia și candoarea actriței Katarzyna Lis. Oarecum stîngaci și prea puțin angajat în rol a apărut Ryszard Gajewski, un Wacław cam țepăn. Restul distribuției, în nota generală a unei comedii bune, asupra căreia plutește un zîmbet ironic.